

Περιεχόμενα

1. ΠΩΣ ΘΑ ΕΞΑΓΟΡΑΣΕΤΕ ΔΗΜΟΣΙΑ ΓΗ ΜΕ ΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΕΣ... ONE VOICE 17/09/2023 σελ.34,35
2. ΓΑΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΤΩΝ ΘΑΥΜΑΤΩΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ 17/09/2023 σελ.31

Καταπάτησες δημόσιο ακίνητο; Αγόρασέ

Με εκπτώσεις έως 80% και με δόσεις από 100 ευρώ το μήνα η εξαγορά κατεχόμενων εκτάσεων του Δημοσίου

Γράφει ο
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΛΑΙΤΣΑΚΗΣ

Χιλιάδες ιδιώτες που κατέχουν εκτάσεις του Δημοσίου, για πολλές δεκαετίες, έχουν, πλέον, τη δυνατότητα να τις εξαγοράσουν, καταβάλλοντας τιμήματα υπολογιζόμενα βάσει των αντικειμενικών αξιών των ακινήτων, με εκπτώσεις που μπορεί να φθάσουν, σωρευτικά, έως και το 80%. Τη δυνατότητα αυτή προβλέπει ο νόμος 5024/2023, ο οποίος ψηφίστηκε από τη Βουλή τον Φεβρουάριο και θα αρχίσει, πλέον, να ενεργοποιείται με την έκδοση των προβλεπόμενων εφαρμοστικών αποφάσεων.

Σύμφωνα με τον νόμο αυτό, δικαίωμα εξαγοράς έχουν οι ιδιώτες, οι οποίοι κατέχουν δημόσια ακίνητα για περισσότερα από 30 χρόνια. Το ύψος του τιμήματος καθορίζεται με βάση την αντικειμενική τιμή του ακινήτου και μειώνεται κλιμακωτά, ανάλογα με τον χρόνο κατοχής, το εάν ο κάτοχος ανήκει σε αδύναμη οικονομικά ή εύρωστη ομάδα του πληθυσμού, το ύψος του εισοδήματός του και το είδος του ακινήτου.

Η εξόφληση μπορεί να γίνει είτε εφάπαξ, με πρόσθετη έκπτωση 10%, είτε σε 60 μηνιαίες δόσεις, με ελάχιστο πληρωτέο ποσό δόσης τα 100 ευρώ. Ωστόσο, τίθενται περιορισμοί ως προς την έκταση των κτημάτων που μπορούν εξαγορασθούν. Οι αιτήσεις θα πρέπει να υποβληθούν ηλεκτρονικά στην ειδική ψηφιακή πλατφόρμα «Αιτήσεις Εξαγοράς Δημοσίων Ακινήτων», η οποία θα ανοίξει στο τέλος της χρονιάς.

Αναλυτικότερα, οι βασικές διατάξεις του νέου αυτού νόμου προβλέπουν τα εξής:

Προϋποθέσεις και όροι εξαγοράς δημοσίων εκτάσεων

1. Αίτηση εξαγοράς δημοσίου ακινήτου δικαιούται να υποβάλει όποιος, κατά την έναρξη ισχύος των διατάξεων του νόμου, δηλαδή κατά την 24.02.2023 και μέχρι σήμερα:

α. Ασκήσει κατοχή αδιαλείπτως, με τίτλο στο όνομα του ίδιου ή των δικαιωματούχων του, για 30 τουλάχιστον έτη επί δημοσίου ακινήτου και, στην περίπτωση που εντός του δημοσίου ακινήτου υφίσταται κτίσμα, εφόσον το κτίσμα αυτό έχει ανεγερθεί το αργότερο μέχρι την 31.12.1991.

β. Ασκήσει κατοχή αδιαλείπτως για 40 τουλάχιστον έτη επί δημοσίου ακινήτου εντός του οποίου υφίσταται κτίσμα, το οποίο έχει ανεγερθεί το αργότερο έως την 31.12.1981 και στο οποίο:

βα. Βρίσκεται η κύρια κατοικία του, η οποία καλύπτει τις στεγαστικές ανάγκες του ίδιου ή της οικογένειάς του, ή

ββ. Ασκήσει τουριστική, βιοτεχνική, βιομηχανική ή εμπορική δραστηριότητα με χρήση κτιριακών εγκαταστάσεων και άλλων συνοδών έργων που συνδέονται λειτουργικά με αυτές, ή

βγ. Ασκήσει αγροτική δραστηριότητα

τητα με χρήση ή μη κτιριακών εγκαταστάσεων και άλλων συνοδών έργων που συνδέονται λειτουργικά με αυτές.

Στον χρόνο της κατοχής του αιτούντος συνυπολογίζεται και ο χρόνος κατοχής των δικαιωματούχων του.

2. Ο αιτών δικαιούται να εξαγοράσει:

α. Επί δημοσίων ακινήτων, τα οποία βρίσκονται εντός σχεδίου πόλεως ή οικισμού, έκταση ίση κατ' ανώτατο όριο με το ελάχιστο εμβαδό άρτιου και οικοδομήσιμου οικοπέδου, κατά κανόνα ή κατά παρέκκλιση, σύμφωνα με την πολεοδομική νομοθεσία που ισχύει κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης εξαγοράς. Κατ' εξαίρεση, επιτρέπεται η εξαγορά μεγαλύτερης έκτασης, εφόσον σε αυτή υφίστανται, εν όλω ή εν μέρει, κτίσματα ή βοηθητικές εγκαταστάσεις αυτών, που αποτελούν ενιαίο λειτουργικό σύνολο. Στις περιπτώσεις του πρώτου εδαφίου, εάν το τμήμα που απομένει μετά την εξαγορά του δημοσίου ακινήτου καθίσταται μη άρτιο και μη οικοδομήσιμο, είναι υποχρεωτική η εξαγορά αυτού από τον αιτούντα.

β. Επί δημοσίων ακινήτων, τα

οποία βρίσκονται εκτός σχεδίου πόλεως ή οικισμού, ενιαία έκταση 10 στρεμμάτων κατ' ανώτατο όριο. Κατ' εξαίρεση, μπορούν να εξαγορασθούν περισσότερα του ενός δημόσια ακίνητα εκτός σχεδίου πόλεως ή οικισμού από τον ίδιο αιτούντα, υπό την προϋπόθεση ότι το σύνολο των υπό εξαγορά δημοσίων ακινήτων δεν υπερβαίνει τα 20 στρέμματα κατ' ανώτατο όριο και κάθε προς εξαγορά δημόσιο ακίνητο δεν υπερβαίνει τα 10 στρέμματα. Είναι δυνατή η εξαγορά μεγαλύτερης έκτασης και μέχρι 30 στρέμματα κατ' ανώτατο όριο συνολικά, εφόσον είτε αυτή καλύπτεται από κτίσματα ή από αναγκαία έργα υποδομής ή εγκαταστάσεις παντός είδους, νόμιμη λειτουργικής επικελευμένης είτε έχει γίνει χρήση του συντελεστή δόμησης της έκτασης αυτής για την ανέγερση των κτισμάτων. Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, εάν το εναπομείναν τμήμα μετά την εξαγορά του δημοσίου ακινήτου καθίσταται μη άρτιο και μη οικοδομήσιμο, είναι υποχρεωτική η εξαγορά αυτού από τον αιτούντα.

Ειδικά στην περίπτωση δημοσίων ακινήτων, εντός των οποίων λειτουργούν βιομηχανικές ή βιοτεχνικές

εγκαταστάσεις ή ασκείται αγροτική ή κτηνοτροφική δραστηριότητα, είναι δυνατή η εξαγορά έκτασης μεγαλύτερης των 30 στρεμμάτων και μέχρι 100 στρέμματα κατ' ανώτατο όριο συνολικά, εφόσον το δημόσιο ακίνητο ή τα δημόσια ακίνητα για τα οποία ασκείται το δικαίωμα εξαγοράς είναι αναγκαία για την εξπηρέτηση των λειτουργικών σκοπών των βιομηχανικών ή βιοτεχνικών εγκαταστάσεων ή την άσκηση της αγροτικής ή κτηνοτροφικής δραστηριότητας.

3. Εάν εντός του προς εξαγορά δημοσίου ακινήτου βρίσκεται έκταση δασικού χαρακτήρα, εφόσον αυτή καταλαμβάνει κατ' ανώτατο όριο 20% του εμβαδού του, εξαγοράζεται ενιαία με το δημόσιο ακίνητο, με διατήρηση των όρων προστασίας της, που απορρέουν από τη φύση της και από την κείμενη νομοθεσία.

4. Εάν εντός του προς εξαγορά δημοσίου ακινήτου περιλαμβάνονται περιοχές, οι οποίες υπάγονται στο εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών, εξακολουθούν να εφαρμόζονται μετά την εξαγορά αυτού οι περιορισμοί, οι οποίοι ορίζονται στη σχετική για τις περιοχές

Προσδιορισμός αντικειμενικής αξίας του ακινήτου

5. Η αντικειμενική αξία του ακινήτου, με προσαύξηση 25% εάν υπάρχει κτίσμα. Σε περιοχές εκτός αντικειμενικού συστήματος, ο υπολογισμός του τιμήματος γίνεται βάσει συγκριτικών στοιχείων. Αν το κτίσμα έχει ανεγερθεί από το Δημόσιο, καταβάλλεται το διπλάσιο ποσό του τιμήματος.

6. Επί του βασικού τιμήματος εξαγοράς προβλέπεται έκπτωση σε ποσοστό:

α. 2% ανά έτος μετά την πάροδο 30 ετών αδιάλειπτης κατοχής, για κάθε περίπτωση δικαιούχου που υπάγεται στην περίπτωση α της παραπάνω παραγράφου 1.

β. 1% ανά έτος μετά την πάροδο 40 ετών αδιάλειπτης κατοχής, για κάθε περίπτωση δικαιούχου που υπάγεται στην περίπτωση β της παραπάνω παραγράφου 1.

Το ανώτατο όριο της έκπτωσης αυτής δεν μπορεί να υπερβεί το 50%.

7. Προβλέπεται επιπλέον και μία δεύτερη κατηγορία έκπτωσης, που προσδιορίζεται με βάση κοι-

το «κοψοχρονιά» και με ευκολίες!

Δικαίωμα έχουν οι ιδιώτες, οι οποίοι κατέχουν δημόσια ακίνητα για περισσότερα από 30 χρόνια και το ύψος του τιμήματος καθορίζεται με βάση την αντικειμενική τιμή του ακινήτου και μειώνεται κλιμακωτά, ανάλογα με τον χρόνο κατοχής, το εάν ο κάτοχος ανήκει σε αδύναμη οικονομικά ή ευάλωτη ομάδα, το ύψος του εισοδήματός του και το είδος του ακινήτου

Εάν εντός του ακινήτου βρίσκεται έκταση δασικού χαρακτήρα, εφόσον αυτή καταλαμβάνει κατ' ανώτατο όριο 20% του εμβαδού του, εξαγοράζεται ενιαία με το δημόσιο ακίνητο, με διατήρηση των όρων προστασίας της, που απορρέουν από τη φύση της και από την κείμενη νομοθεσία (!)

1992 ή προγενέστερες ή του 1982, ανάλογα με την περίπτωση.

- Φύλλο προσδιορισμού της αντικειμενικής αξίας οικοπέδου η γηπέδου.
- Βεβαίωση όρων δόμησης.
- Οικοδομική άδεια, εφόσον αυτή υπάρχει.
- Απόσπασμα κτηματολογικού διαγράμματος.
- Πράξη προσδιορισμού ΕΝΦΙΑ των τελευταίων 5 ετών.

11 Η εξαγορά θεωρείται «δυσνητική» και το Δημόσιο θα μπορεί να εγείρει ζήτημα και να τη μπλοκάρει μέσω ειδικής επιτροπής που συστήνεται και είναι αρμόδια να γνωμοδοτεί στο αρμόδιο όργανο του υπουργείου Οικονομικών για την αποδοχή ή την απόρριψη της κάθε αίτησης εξαγοράς.

Διαδικασία εξαγοράς - Τρόποι εξόφλησης του τιμήματος και περιορισμοί

12 Εφόσον η επιτροπή εισήγηση για γίνει αποδεκτή η αίτηση εξαγοράς, εκδίδεται από το αρμόδιο όργανο του υπουργείου Οικονομικών πιστοποιητικό αποδοχής. Στη συνέχεια πρέπει να ολοκληρωθεί η εξόφληση του τιμήματος για να εκδοθεί η τελική απόφαση εξαγοράς. Η εξόφληση του τιμήματος μπορεί να γίνει είτε εφάπαξ, με πρόσθετη έκπτωση 10%, είτε τμηματικά σε 60 μηνιαίες δόσεις, κάθε μία από τις οποίες δεν μπορεί να είναι κατώτερη των 100 ευρώ.

13 Σε περίπτωση τμηματικής εξόφλησης του τιμήματος εξαγοράς, η απόφαση εξαγοράς εκδίδεται από το αρμόδιο όργανο του υπουργείου Οικονομικών εφόσον εξοφληθεί ολοσχερώς το τίμημα εξαγοράς σε δόσεις. Ο αιτών, εντός ενός (1) μηνός από την εξόφληση της τελευταίας δόσης, πρέπει να υποβάλει τα σχετικά αποδεικτικά εξόφλησης στην οικεία κτηματική υπηρεσία.

Ειδικά σε περίπτωση που εντός του δημοσίου ακινήτου υπάρχει αυθαίρετη κατασκευή, ο αιτών, εντός ενός (1) μηνός από την κοινοποίηση σε αυτόν του πιστοποιητικού αποδοχής, πρέπει πρώτα να υποβάλει αίτηση για την υπαγωγή του στον ν.4495/2017. Στην περίπτωση αυτή, η απόφαση εξαγοράς δεν εκδίδεται, εάν:

- α. Δεν εξοφληθεί το τίμημα εξαγοράς,
- β. Δεν εξοφληθεί το πρόστιμο υπαγωγής και
- γ. Δεν προσκομιστούν στην οικεία κτηματική υπηρεσία, η βεβαίωση περαιώσεως της διαδικασίας υπαγωγής στον ν.4495/2017 και το απαιτούμενο πιστοποιητικό ηλεκτρονικής ταυτότητας κτίριου ή αυτοτελούς διηρημένης ιδιοκτησίας του άρθρου 53 του ν.4495/2017.

14 Σε περίπτωση εκπρόθεσμης εξόφλησης του τιμήματος εξαγοράς, είτε εφάπαξ είτε τμηματικά, έως το ποσό που αντιστοιχεί σε τρεις (3) δόσεις, δεν εκδίδεται η απόφαση εξαγοράς και η υπόθεση τίθεται στο αρχείο. Καταβληθείσες δόσεις δεν επιστρέφονται, εφόσον δεν υπερβαίνουν το 40% του τιμήματος εξαγοράς, μη βεβαιούμε-

νης σε βάρος του αιτούντος αποζημίωσης αυθαίρετης χρήσης για το δημόσιο ακίνητο, για το χρονικό διάστημα, που αντιστοιχεί στο μη επιστρεφόμενο ποσό. Για τις υπόλοιπες βεβαιωμένες μη ληξιπρόθεσμες δόσεις εκδίδεται Ατομικό Φύλλο Έκπτωσης (ΑΦΕΚ) από την οικεία κτηματική υπηρεσία.

Εξαρούμενα ακίνητα

15 Δεν είναι δυνατή η εξαγορά δημοσίου ακινήτου, ακόμα και αν πληρούνται οι προϋποθέσεις των προηγούμενων παραγράφων, εφόσον συντρέχουν επιτακτικοί λόγοι δημόσιου συμφέροντος, αναγόμενοι σε ζητήματα:

- α. Εθνικής άμυνας,
- β. Δημόσιας ασφάλειας,
- γ. Δημόσιας υγείας,
- δ. Χωροταξικού ή πολεοδομικού σχεδιασμού, ή
- ε. Άλλης αιτιολογημένης κρατικής ανάγκης.

Εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος των διατάξεων του νομοσχεδίου και κατόπιν αιτήματος του φορέα υποδοχής, τα κατά περίπτωση αρμόδια υπουργεία προσδιορίζουν αιτιολογημένα τις περιοχές ή τα ακίνητα ενδιαφερόντων τους, προκειμένου αυτά να εξαιρεθούν της διαδικασίας εξαγοράς και ενημερώνουν σχετικά τον φορέα υποδοχής.

16 Εξαιρούνται της εξαγοράς ακίνητα ή τμήματα αυτών, τα οποία:

- α. Κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος εμπήγουν στο πεδίο εφαρμογής αποφάσεων, που κηρύσσουν αναγκαστική απαλλοτρίωση ή επιβάλλουν ρυμοτομική απαλλοτρίωση.
- β. Εμπήγουν στη δασική νομοθεσία, με την επιφύλαξη των παραπάνω παραγράφων 3 και 4.
- γ. Εμπήγουν εντός οριοθετημένου υδατορρέματος ή βρίσκονται εντός ζώνης πενήντα (50) μέτρων από τις όθες αυτού, εάν δεν έχει γίνει οριοθέτηση του υδατορρέματος.
- δ. Κείνται εντός καθορισμένης ζώνης αιγαλιού-παραλίας και εντός χερσαίας ζώνης λιμένα.
- ε. Αποτελούν πράγματα εκτός συναλλαγής και ανειδίκετα χρησιμότητας και ανήκουν στην κυριότητα, διοίκηση και διαχείριση του Δημοσίου, κατά το άρθρο 7 του Κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς, σύμφωνα με βεβαίωση των αρμοδίων υπηρεσιών του υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.
- στ. Είναι εκτός συναλλαγής, κατά το άρθρο 966 του Αστικού Κώδικα.
- ζ. Έχουν περιέλθει στην κυριότητα της Εταιρίας Ακινήτων Δημοσίου (ΕΤΑΔ Α.Ε.) και έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία μεταγραφής ή καταχώρισης στα κατά τόπους αρμόδια υποθηκοφυλακεία και κτηματολογικά γραφεία, κατά περίπτωση.

Αν οι λόγοι εξαίρεσης από την εξαγορά επαφούν σε τμήμα μόνον του προς εξαγορά δημοσίου ακινήτου, δεν κωλύεται η εξαγορά του υπόλοιπου τμήματος του ίδιου ακινήτου.

ωνικά και εισοδηματικά κριτήρια. Η πρόσθετη αυτή έκπτωση ανέρχεται σε:

- 30% εάν ο αιτών είναι άτομο με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω ή φιλοξενεί τέτοιο άτομο και έχει επίσημο ατομικό εισόδημα έως 40.000 ευρώ ή ετήσιο οικογενειακό εισόδημα έως 60.000 ευρώ.
- 20% εάν ο αιτών είναι άτομο με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω ή φιλοξενεί τέτοιο άτομο και έχει επίσημο ατομικό εισόδημα έως 40.000 ευρώ ή ετήσιο οικογενειακό εισόδημα έως 24.000 ευρώ.
- 20% εάν είναι παλιννοστών ομογενής, ο οποίος έχει εγγραφεί στα μητρώα ή τα δημοτολόγια δήμου ή είναι μόνιμος κάτοικος παραμεθόριων περιοχών.
- 20% εάν είναι πολύτεκνος με επίσημο ατομικό εισόδημα έως 40.000 ευρώ ή ετήσιο οικογενειακό εισόδημα έως 80.000 ευρώ.
- 15% εάν είναι τρίτεκνος με επίσημο ατομικό εισόδημα 25.000 ευρώ ή ετήσιο οικογενειακό εισόδημα μέχρι 40.000 ευρώ. Το ίδιο ποσοστό έκπτωσης εφαρμόζεται και για τις μονογονεϊκές οικογένειες.
- 15% εάν ο αιτών είναι μακροχρό-

νια άνεργος ή εάν εντός του ακινήτου υπάρχει κτίσμα που αποτελεί την κύρια και μοναδική κατοικία του.

9 Οι αιτήσεις για την εξαγορά των ακινήτων και των συνοδευτικών δικαιολογητικών θα υποβάλλονται ηλεκτρονικά, σε ειδική ψηφιακή πλατφόρμα -στο ειδικό πληροφοριακό σύστημα «Αιτήσεις Εξαγοράς Δημοσίων Ακινήτων»- που θα διαχειρίζεται η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (ΓΓΠΣΔΔ). Η είσοδος του αιτούντος στην πλατφόρμα αυτή θα γίνεται με τη χρήση ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης εξαγοράς θα καταβάλλεται παράβολο 300 ευρώ, μέσω του συστήματος e-paraolio της ΓΓΠΣΔΔ. Το παράβολο θα συμψηφίζεται με το τίμημα εξαγοράς, κατά τη διαδικασία εξόφλησης του.

8 Προβλέπεται η καταβολή μειωμένου τιμήματος εξαγοράς, που αντιστοιχεί στο 50% της αντικειμενικής αξίας του ακινήτου, σε περίπτωση που ο αιτών έχει αναγραφεί κύριος του δημοσίου ακινήτου

στις πρώτες κτηματολογικές εγγραφές και έχει ασκηθεί αγωγή από το Δημόσιο ή δεν έχει ακόμη παρέλθει η προθεσμία για την άσκηση.

Υποβολή αιτήσεων - Απαιτούμενα δικαιολογητικά

9 Οι αιτήσεις για την εξαγορά των ακινήτων και των συνοδευτικών δικαιολογητικών θα υποβάλλονται ηλεκτρονικά, σε ειδική ψηφιακή πλατφόρμα -στο ειδικό πληροφοριακό σύστημα «Αιτήσεις Εξαγοράς Δημοσίων Ακινήτων»- που θα διαχειρίζεται η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (ΓΓΠΣΔΔ). Η είσοδος του αιτούντος στην πλατφόρμα αυτή θα γίνεται με τη χρήση ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης εξαγοράς θα καταβάλλεται παράβολο 300 ευρώ, μέσω του συστήματος e-paraolio της ΓΓΠΣΔΔ. Το παράβολο θα συμψηφίζεται με το τίμημα εξαγοράς, κατά τη διαδικασία εξόφλησης του.

10 Η αίτηση εξαγοράς θα πρέπει να συνοδεύεται από τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

- Τοπογραφικό διάγραμμα.
- Αεροφωτογραφίες, είτε του έτους

ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΓΑΜΟ

Γάμος και οικογένεια στη χώρα των θαυμάτων

Του ΣΤΕΛΙΟΥ ΡΑΜΦΟΥ

Ολα δείχνουν ότι το προσεχές χρονικό διάστημα θα κατατεθεί στη Βουλή το νομοσχέδιο για την ισότητα των πολιτών στον γάμο. Θα δίνει τη δυνατότητα στα ομόφυλα ζευγάρια να ενώνονται με πολιτικό γάμο –ο θρησκευτικός είναι υπόθεση της Εκκλησίας– και να υιοθετούν παιδιά. Τα υπόλοιπα δικαιώματα που απορρέουν από τη βασική σχέση του πολιτικού γάμου θα ισχύουν σιωπηρώς και για τα ομόφυλα ζευγάρια. Οι γονείς θα αποκαλούνται «πατέρας» για τα ζεύγη ανδρών και «μητέρα» για εκείνα των γυναικών.

Ιδεολογική αφετηρία του νομοθετήματος συνιστά η αποδοχή της διαφορετικότητας, των ίσων δικαιωμάτων και περαιτέρω η απαίτηση να μην ενώνουν τα ομόφυλα ζευγάρια τη ζωή τους, υποτιμητικά γι' αυτά, με άλλο τρόπο από τα ζευγάρια διαφορετικού φύλου. Και πολιτικότερα: Να εξελιχθεί ο συντηρητικός θεσμός του γάμου, ώστε να βρισκόμαστε στη σωστή πλευρά της Ιστορίας και της Ευρώπης.

Να σημειώσω παρεμπιπτόντως πως ο δικαιωματισμός ενισχύεται από το γεγονός ότι το κράτος ενεργεί βάσει της μηχανικής λογικής αιτίου και αποτελέσματος. Χωρίς το εδραίωμα που του προσφέρει ο εθνικός πολιτισμός, χωρίς τα ατομικά και τα συλλογικά συναισθήματα που καλλιεργεί η ύπαρξη του έθνους, το κράτος από μόνο του είναι κάτι άψυχο. Το εδραίωμα τούτου αιμοδοτείται κατ' εξοχήν από την οικογένεια και την κοινωνία, για να τις αιμοδοτήσει με τη σειρά του. Ως ψυχικές διαθέσεις, τα συναισθήματα μας αναπαύουν, μας πληγώνουν, μας συγκινούν, μας εξαργιώνουν. Η έντασή τους μας ενθουσιάζει ή μας καταθλίβει απέναντι σε ελπιδοφόρα είτε σκοτεινά δρώμενα.

Σαν ιδεολογία αταβιστικού ισότητας, ο δικαιωματισμός παραβλέπει ότι πολιτικός μεν είμαστε όλοι ίσοι, αλλά μένουμε φυσικώς ανόμοιοι: άνδρες - γυναίκες, νέοι - γέροι, ψηλοί - κοντοί, οργίλοι - ήρεμοι, βραδύνοες - ευφυείς, καλλιτεχνικές ιδιοσυγκρασίες - πρακτικά πνεύματα, και πλήθος άλλα. Μ' αυτή του την αγκύλωση ο δικαιωματισμός ελευθερώνει απωθημένα στρώματα ενομήσεων και συναισθημάτων, τα οποία υπονομούμεν τη συνοχή και την ευρωστία της κοινωνίας. Αναγνωρίζει στην άμεση ικανοποίηση της επιθυμίας κάτι υψηλότερο από τη διάρκεια που στερεώνει την ανθρώπινη ύπαρξη. Όμως όριο του δικαιώματός μου είναι το δικαίωμα του άλλου – δικαίωμα χωρίς όρια σημαίνει θεσμοποιημένη ανευθυνότητα, βία και δοκιμασία του πολιτισμού.

Εν ονόματι της οικογένειας, τα ομόφυλα ζευγάρια διεκδικούν νομιμοποίηση της σχέσεώς των, νομιμοποίηση την οποία ωστόσο καλύπτει το εν ισχύ σύμφωνο ελευθέρως συμβιώσεως και ο νόμος περί αναδοχής τέκνου. Με όλα της τα προβλήματα, η οικογένεια συνενώνει επί κλιετίες τα φυσικά πρόσωπα σε κοινωνία με δεσμούς αίματος και πνεύματος, οι οποίοι εξασφαλίζουν, με τις ιδέες και τις αξίες που τους προσφέρουν, διαδοχή γενεών και ατόμων εις βάση χρόνου. Αυτό δεν μπορεί να κάνει ο μικρός χρόνος της ενώσεως των ομοφύλων.

Ας μου επιτραπεί εδώ να επαναλάβω κοινούς τόπους. Ανθρώπινα, πολιτικά, ρόλος της οικογένειας είναι να μεταλλάσσει τις ενστικτώδεις βιολογικές ανάγκες σε κοινωνικό εαυτό, αφού προηγουμένως πειραχθεί ορμές και συναισθήματα. Κατ' αυτό τον τρόπο ο άνθρωπος μεταβαίνει από την αρχέγονη κατάσταση στην κοινωνική συνθήκη, όπου η βιολογική ροπή τρέπεται σε επιθυμία και υπάρχει σε συνεχή διεκδυστινδα με την ευθύνη. Ανεύθυνη και ανεξέλεγκτη, η ατομική επιθυμία παύει να συγκρατεί στοιχείο κοινωνικότητας. Η κοινωνία προχωρεί συναιρνώτας τα ατομικά δικαιώματα με τη σταθερότητα, κάτι

Σαν ιδεολογία αταβιστικού ισωτισμού, ο δικαιωματισμός παραβλέπει ότι πολιτικός μεν είμαστε όλοι ίσοι, αλλά μένουμε φυσικώς ανόμοιοι: άνδρες - γυναίκες, νέοι - γέροι, ψηλοί - κοντοί.

το οποίο αποτυπώνεται και στον ίδιο τον πυρήνα της οικογένειας.

Οι πιθανότητες να επιβιώσουμε ως είδος εξανemizονται, αφ' ης στιγμής το παιδί δεν εσωτερικεύει από νωρίς, σαν λογική της ζωής, κανόνες ελέγχου των ορμικών πιέσεων, οι οποίοι ισχύουν λίγο-πολύ σε κάθε πολιτισμό. Στο περιβάλλον της οικογένειας το παιδί ανθρωπεύεται ανάγοντας σε προσωπική υπόθεση και ευθύνη τη γόνιμη συνύπαρξη με τους υπολοίπους. Αν δεν το κάνει, κινδυνεύει να καταντήσει αντικοινωνικό άτομο, με ό,τι αυτό θα μπορούσε να συνεπάγεται. Το πνεύμα τέτοιας εξελίξεως μεταξιώνει κάθε έννοια του μέτρου, συνδέει την επιτυχία με την απληστία και θέλει μια εκδικητική δικαιοσύνη των δικαιωμάτων. Πρόκειται για υφαρπαγή

του μέλλοντος από το παρόν της αποτελεσματικότητας. Όλα πρέπει να γίνουν «αμέσως» και η ανυπομονησία δεσπόζει σε βασικό ψυχικό ένστικτο. Δεν έχουμε χρόνο έχουμε πυρετό!

Στη δημιουργία του χρόνου από το άτομο συμβάλλει οποσδήποτε ο θεσμός της οικογένειας, εν ονόματι της γενεάς που απερχεται και των παιδιών που μεγαλώνοντας τιθασεύουν είτε μετουσιώνουν τις ορμικές πιέσεις και συνειδητοποιούν ότι πρόκειται για επιιωσιμούν κοινωνικά καθήκοντα. Στο κλίμα της διαδοχής των γενεών, οι μεγαλύτεροι μεταφέ-

ρουν μνήμες από τα περασμένα, τις οποίες οι νεότεροι προσλαμβάνουν εσωτερικά, καθώς οι ίδιοι προβάλλονται στα πρότυπα των παλαιότερων. Έτσι η συνέχεια του χρόνου υφαιίνεται με έντονα συναισθήματα, έχει όμως διαφορετικές προεκτάσεις.

Το συναισθήμα μπορεί να μείνει αστειρευτή πηγή ζωής, μπορεί και να εκπραπει σε αναστατικό παράγοντα της κοινωνικής πορείας, εμμένοντας φοβικά σε τύπους παρελθούσης χρήσεως, με κατ' εξοχήν σημείο αναφοράς την παραδοσιακή οικογένεια, η οποία εγκλωβίζει τα μέλη και το

μέλλον τους στο σχήμα της. Αυτό βεβαίως είναι θέμα άλλης ανάπτυξεως. Εδώ μιλούμε για την οικογένεια γενικά, ως συστατικό θεσμό της κοινωνίας.

Η οικογένεια είναι, με τον τρόπο της, θεσμός χρονοποιός. Ενώνει το παρελθόν με το παρόν ενόψει μέλλοντος, διαμορφώνει τόσο την έννοια του μακρού χρόνου της διαδρομής των γενεών και του δένδρου των συγγενειών όσο και του διακοπτόμενου χρόνου του ατομικού βίου. Ο ίδιος ο χρόνος υποστασιοποιεί τη σχέση του ανθρώπου με την εικόνα του και με τις επιδιώξεις του, όλα συμφραζόμενα του ουσιαστικού της χαρακτηριστικού, το οποίο αποκαλούμε συνείδηση. Η συνείδηση αναβαπτίζει τη βιολογία στην ανθρωπινότητα, αφού δεν επιτρέπει να μας κυριαρχήσουν οι –ασφαλώς υπαρκτές– ανάγκες της υλικής ζωής, οπότε κινδυνεύουμε να καταλάβει την ψυχή μας ένα πηκό κενό που δέχεται χωρίς αναστολές στίσιπτες.

Μέσω της οικογένειας το συλλογικό έθος μεταλλάσσεται σε μέρος της προσωπικότητας του ανθρώπου, για να μεταδοθεί ακολούθως από γενιά σε γενιά, χρόνο αγνώστο για το αδιάδοχο ζεύγος των ομοφύλων είτε με αδιάγνωστη την αρχή της διαδοχής. Το λεπτό

Η οικογένεια είναι θεσμός χρονοποιός. Διαμορφώνει τόσο την έννοια του μακρού χρόνου της διαδρομής των γενεών και του δένδρου των συγγενειών όσο και του διακοπτόμενου χρόνου του ατομικού βίου.

σημείο του γάμου των ομοφύλων έγκεται στη νομιμοποίηση του ομοφύλου ζεύγους και της συττομίας του χρόνου του ως οικογένειας. Πώς συγκροτεί η οικογένεια μια σχέση επιθυμητικής αγάμης με διάρκεια τον εαυτό της; Ένας θεσμός ο οποίος ελλείψει προεκτάσεως σε επόμενες γενιές, είναι προορισμένος να σβήσει μαζί με τα υποκειμενά του, αφήνοντας κληρονομιά ένα ανακυκλούμενο «τώρο» και μια εφιαλτική υπογεννητικότητα της ανεπιτυχημένης κόρης, με συνέπεις για τον ευρωπαϊκό πολιτισμό.

Ο χρόνος του ζεύγους των ομοφύλων, εκ των πραγμάτων δεν περιλαμβάνει την αναπαραγωγή και συμβολικά μιαν αναγέννηση, μολοντι η αναπαραγωγή επιτυγχάνεται και με αγνώστο παρένθετο

γονέα. Το αυτό μπορεί να ισχύσει και για ζεύγος ετεροφύλων, όμως στην πρώτη περίπτωση υφιστάται το ανυπέρβλητο φυσικό εμπόδιο της ομοφυλίας, ενώ στην άλλη πρόκειται για παθολογικής αιτιολογίας εξείρεση, οπότε η οικογένεια διακρονικά ως πρότυπο της κοινωνικής ενότητας, ο δε συνεκτικός της ρόλος δεν είναι καθοριστικός για την ωρίμαση των ατόμων και αυτό διαπεράσει τις συνειδησεις, τότε οι τάξεις της ψυχικής και της συλλογικής ζωής του ανθρώπου πολύ εύκολα καιώνονται.

Η αναπαραγωγή με αγνώστους δότες σπέρματος ή παρένθετες μητέρες δεν θεραπεύει την αντικοινωνική και υποκριτική στενότητα του χρονικού ορίζοντα ενός ζεύγους ομοφύλων. Ενδεχομένως διευκολύνει την ψυχολογική τους κατάσταση, στερεί πάντως το παιδί από τη ζωτική ικανοποίηση να έχει ετερόφυλους γονείς. Το αποκλείουν βέβαια οι πατέρες και μητέρες του νομοσχεδίου, ενώ το δικό τους παραδόξως καθιστά συναισθηματικά ασύμμετρα την εσωτερική ανάγκη του παιδιού να έχει έλθει στον κόσμο και να μεγαλώνει όπως οι συμμαθητές του και οι φίλοι του.

Δεν έχει μόνο δικαιώματα το ομόφυλο ζευγάρι: έχει και το παιδί, γι' αυτό πρέπει να δέχεται ότι αποτελεί μέλος του σπικτικού τους. Ο νομοθέτης οφείλει να του εξασφαλίσει τη δυνατότητα να κεραιφωφωθεί, εάν το επιθυμεί, και να ζήσει ανεξάρτητα στην κοινωνία. Δεν είναι θετικό για τους μεν να ισχύει το γονεϊκό καθέστως και για το παιδί να παραγνωρίζονται τα βιώματα μιας ζωής με προασφασισμένη την ένωση των «γονεά» και του αδύλου της καταβολής.

Μήπως η ύπαρξη γονέων του ίδιου φύλου, δεν εκθέτει το παιδί στη σφοδρή πιθανότητα να μην υποφέρει τη διαφορετικότητα του εις βάρος του χαρακτήρα του; Δεν θα μεγαλώνει προβάλλοντας την ηλιθιακή του ανωριμότητα στα πρότυπα του περιβάλλοντος και αντιπάσασστας αμυντικά την τάξη των γονέων και του εαυτού του στην τάξη της κοινωνίας και των άλλων; Τι προσωπικότητα θα σχηματίσει προσαρμοζόμενο κατευθειαν στην κοινωνία και την αντικοινωνική της χρονικότητα, χωρίς τα βιώματα της ευρύτερης οικογένειας, στους κόλπους της οποίας πλάθεται ο συναισθηματικός του κόσμος; Τα πράγματα δεν κρινονται από το μεταρρυθμιστικό τους παρομοιοποιητικό, αλλά από τη δυνατότητα που κωποφούν μέσα τους.

Ο κ. Στέλιος Ράμφος είναι συγγραφέας.

GETTY IMAGES / IDEAL IMAGE